

Η ΠΥΛΗ ΤΟΥ ΑΔΡΙΑΝΟΥ

ΕΠΑΝΕΝΤΑΞΗ ΕΝΟΣ ΑΡΧΑΙΟΥ ΜΝΗΜΕΙΟΥ ΣΤΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

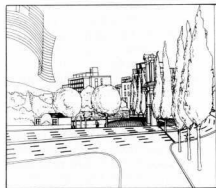
‘Ο συγγραφέας του άρθρου αυτού, αρχιτέκτων - αρχαιολόγος, εκθέτει τις σκέψεις του σχετικά με την επανένταξη ενός μνημείου της ρωμαϊκής περιόδου — χαρακτηριστικού της πόλης των ‘Αθηνών — στη ζωή της σύγχρονης ‘Αθήνας. Τό θέμα αυτό, που είχε ξαναπασχολήσει τό συγγραφέα σέ δύο παλιότερες μελέτες του συνιστά ένα από τά καίρια προβλήματα στην «‘Αθήνα: 5.000 χρόνια ζωής».

Philippe Fraisse

‘Αρχιτέκτονας DPLG τής Γ.Α.Σ.

Στό σχέδιο, φαίνεται ή σχέση τής Πύλης με τήν παλιά πόλη τού Θησέα και με τήν νέα τού ‘Αδριανού.

Δεντροφύτευση και σημάδια στό κρσπεδο τού δρόμου και στό πεζοδρόμιο (με χρωματιστή πλακόστρωση).

‘Η διεύρυνση τού κέντρου τών σημερινών πόλεων, που συχνά δέν ελέγχεται, θέτει όριαμένα προβλήματα ως προς τήν όσωση που πρέπει να κρατήσουμε απέναντι στά ιστορικά μνημεία μιάς πόλης. Θεωρούμε εξίσου επίζημιο γιά τό μνημείο αλλά και γιά τήν πόλη στην όποια τούτο βρίσκεται τό νά άφήσουμε να καταστραφεί ένα ιστορικό λείψανο - μνημεία τής πόλης, πράγμα που μπορεί να συμβεί ακόμα κι άν τό κλείσουμε σέ सुरματοπλέγματα ως «διατηρητέο». Σάν οσστη άντιμετώπιση προτείνουμε, στην περίπτωση τής Πύλης τού ‘Αδριανού, ενός μνημείου τόσο στενά δεμένου με τήν ιστορία τής ίδιας τής ‘Αθήνας, τήν επανένταξη τής στή ζωής τής σύγχρονης πόλης: τούτο θά επιτευχθεί άν τής δώσουμε τήν πρωταρχική τής σημασία στόν πολεοδομικό ιστό. Είναι άπαραίτητος ό διάλογος άνάμεσα στην πόλη και τά ιστορικά τής μνημεία, άνάμεσα στόν πολίτη και στά μνημεία — που πρέπει πιά να γίνουν μέρος τής

καθημερινής ζωής, συνείδηση τών κατοίκων μιάς πόλης.

‘Η Πύλη τού ‘Αδριανού

‘Η πύλη αυτή που ονομάζεται Πύλη ή ‘Αμίδα τού ‘Αδριανού, ή ακόμα ‘Αμίδα τού Θησέα, χτίστηκε τό 131/132 μ.Χ. από τούς ‘Αθηναίους, προς τιμή τού Ρωμαίου αυτοκράτορα ‘Αδριανού, ό όποιος τόσο συνέβαλε στην εξέλιξη τής πόλης τών ‘Αθηνών με τά σημαντικά έργα που οικοδόμησε. Στίς δύο όψεις τής Πύλης υπάρχουν δύο επιγραφές: Στά ΒΔ, προς τή μεριά τής άρχαίας πόλης, γράφει: «Αυτή είναι ή ‘Αθήνα, ή πόλη τού Θησέα», ενώ στην ΝΑ όψη γράφει: «Αυτή είναι ή πόλη τού ‘Αδριανού, όχι τού Θησέα».

Τό μνημείο αυτό, άπομονωμένο από τήν υπόλοιπη πόλη, σημαδεύει τά νοητά όρια άνάμεσα στην πόλη τού Θησέα και τήν πόλη τού ‘Αδριανού. Πρόκειται γιά ένα συμβολικό όριο που βασίζεται σέ μία εύθυγραμμη, όρθογώνια συμμετρία: ‘Ο άρχαίος

δρόμος (όδός Λυσικράτους) είναι κάβητος στην Πύλη και περνάει από τό μέσον τής — ενώ ένας άλλος δρόμος, παράλληλος προς τήν Πύλη, χωρίζει τήν πόλη στά δύο. Από τό σημείο αυτό ξεκινά τό σχέδιο, στό όποιο βασίζεται και ή παρούσα μελέτη που έγινε όσο τό δυνατό πιο περιορισμένη, γιά να είναι έφικτή ή πραγματοποίησή τής. Προβλέπεται: α) Νά σημειωθούν δύο άξονες με τή βοήθεια δεντροφύτευσης ή χρωματιστού κρσπεδου τού δρόμου και τού πεζοδρομίου, έτσι ώστε οι πεζοί και οι όδηγοί να «νιώθουν» πώς περνούν από μιά ξεχωριστή περιοχή τής πόλης. β) Σέ άκτινα 19 μέτρων γύρω από τήν Πύλη να δημιουργηθεί με άνοιχτόχρωμες πλάκες — διαστάσεων 1Χ1μ. — ένας κύκλος, που θά έκτείνεται όμοιόμορφα στό κρσπεδο τού δρόμου και στό πεζοδρόμιο¹. ‘Ετσι τό μνημείο θά ξεχωρίζει στην σύγχρονη τοπογραφία τής πόλης, θυμίζοντας πώς από τήν κατασκευή του ήταν προσαρμοσμένο να στέκει μό-

νο του, ξεχωριστό. γ) Νά ξαναγραφούν οι επιγραφές, που μόλις φαίνονται, ώστε νά είναι σαφής η ιστορική σημασία τής Πύλης. δ) Τέλος ή είσοδος του Όλυμπιου² νά μετατραπεί και νά τοποθετηθεί στόν άξονα τής Πύλης. Τό εκδοτήριο εισιτηρίων και τό σπιτάκι του φύλακα νά χτιστούν έτσι πού νά μή «σπάνε» τήν ένότητα του τοπίου. Ή είσοδος του Όλυμπιου στόν άξονα τής Πύλης και τής οδού Λυσικράτους θά ξαναδώσει κάποια αίσλη στόν ρωμαϊκό αυτό ναό του Δία πού παραμένει κάπως άπαρατήρητος από τούς πεζούς.

Μέ τή διευθέτηση αυτή άποκαθίσταται, μέσω τής Πύλης του Άδριανού, ή ισορροπία ανάμεσα στην Άκρόπολη — στην κορυφή τής πόλης — και στη ρωμαϊκή πόλη, χαμηλά, και τό μνημείο ξαναβρίσκει τόν άρχικό του προορισμό, αυτόν του περάσματος από μία μεγάλη οικοδομική περίοδο σέ μία άλλη.

Σημειώσεις

1. Προκειμένου νά είναι έφικτή ή πραγματοποίηση του σχεδίου αυτού δέν προβλέπεται ούτε παράκαμη ούτε ύπόγεια διάβαση στη Λεωφ. Άμάλιας πού θά μείνει όπως είναι σήμερα.

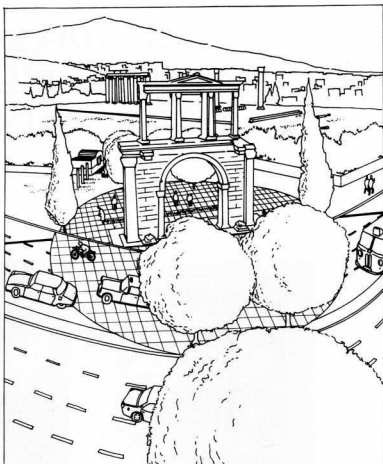
2. Ή είσοδος προβλέπεται πάντοτε μέ φύλακα, άν και σέ άνωτερη φάση θά ήταν καλό νά άντιμετωπιετεί τό ένδεχόμενο τής ένταξης του Όλυμπιου στη ζώνη πρόιανου του Ζαπτείου.

Ή μελέτη αυτή ξαναπιάνει ένα πρόβλημα πού είχε δημοσιευτεί τό 1979 στά « Αρχιτεκτονικά Θέματα » σ. 42-43, και Archeologia 130 (1979), σ. 53-57.

The Gate of Adrian

The Gate of Adrian, a characteristic monument of the city of Athens, could easily be incorporated and function in the life of the modern city. The necessary modifications for this accomplishment are simple: The neighbouring street pavement and side walks could be properly marked so that the people passing by could feel that they are transgressing a distinct zone; certain axes, to and from the Gate, could be stressed by tree alleys; furthermore, the entrance to the site of the Temple of Zeus Olympian could be transferred on the axis of the Gate.

The foresaid simple and easily materialized modifications would reassure to the Gate of Adrian its original symbolism, that of the boundary between the old (Acropolis) and the new city (lower city).

Κύκλος από ανοιχτόχρωμες πλάκες πού «άπομονώνουν» τό μνημείο.

Είσοδος του Όλυμπιου στόν άξονα τής οδού Λυσικράτους.